

NOTA VAN TOELICHTING

(datum concept: 20 mei 2020)

I. ALGEMEEN DEEL

1. Inleiding

Dit wijzigingsbesluit voorziet in enkele wijzigingen van het Besluit subsidiëring sloop- en ombouwkosten pelsdierhouderij (hierna: het Besluit). De belangrijkste wijzigingen betreffen het verhogen van het subsidiepercentage voor *sloop* van voormalige pelsdierhouderijen van 50% tot 100%, het subsidiëren van de sloop van omheiningen en van de inventaris, en het verlengen van de termijn voor het uitvoeren van gesubsidieerde sloop- of ombouwwerkzaamheden van één jaar naar drie jaar. Dit wijzigingsbesluit is tot stand gekomen naar aanleiding van een toezegging van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (hierna: de minister) tijdens de behandeling van een wijziging van de Wet verbod pelsdierhouderij (hierna: de Wet) in de Tweede Kamer¹, de overgenomen motie van de Tweede Kamerleden Geurts en Lodders², en de daaropvolgende inventarisatie van door pelsdierhouders gesignaleerde knelpunten.

Het Besluit is één van de flankerende maatregelen in het kader van de Wet. De Wet is op 14 januari 2013 in werking getreden en verbiedt het houden, doden en doen doden van pelsdieren. Op grond van het Besluit kunnen pelsdierhouders subsidie aanvragen voor de sloop of ombouw van hun pelsdierhouderijen, die als gevolg van de Wet hun functie zullen verliezen. In lijn met de bedoeling van de initiatiefnemers van de Wet, is met het Besluit beoogd om vanuit landschappelijk oogpunt ervoor te zorgen dat ongebruikte of verouderde opstallen verdwijnen, dat de percelen zoveel mogelijk een nuttige bestemming krijgen, en dat wordt bijgedragen aan het maken van een doorstart van de voormalige pelsdierhouder in de uitoefening van nieuwe bedrijfsactiviteiten.

Dit wijzigingsbesluit hangt samen met een wijziging van de Regeling subsidiëring sloop- en ombouwkosten pelsdierhouderij (hierna: de Regeling), die strekt ter uitvoering en uitwerking van het Besluit. Met de wijziging van de Regeling vindt onder andere, aan de hand van onderzoek van Wageningen Universiteit en Research, een actualisering en verhoging plaats van de subsidiebedragen die ten hoogste per vierkante meter en per strekkende meter worden verstrekt voor bepaalde soorten sloopactiviteiten. Voor deze actualisering en verhoging wordt derhalve verwezen naar de wijziging van de Regeling en de daarbij horende toelichting.

2. Hoofdpijnen van het wijzigingsbesluit

2.1. Berekening hoogte subsidies voor sloop en voor ombouw

---

¹ Handelingen II 2018/29, nr. 53, item 7.

² Kamerstukken II 2018/19, 35006, nr. 6.

De hoogte van het subsidiebedrag voor sloop en voor ombouw werd, en wordt na dit wijzigingsbesluit nog steeds, berekend aan de hand van drie respectievelijk twee criteria. De hoogte van het bedrag voor sloop is het *laagste* van de volgende drie bedragen: ten eerste het bedrag dat volgt uit toepassing van het subsidiepercentage voor sloop (nu 100% van het totaal aan gemaakte subsidiabele kosten voor sloop, voorheen 50%), ten tweede het bedrag dat volgt uit toepassing van de verschillende normbedragen per vierkante meter (en na dit wijzigingsbesluit per strekkende meter) die voor de verschillende categorieën sloopkosten zijn vastgesteld opgeteld bij de subsidiabele onderdelenkosten, bedoeld in artikel 4, die bij de sloop een eenmalige kostenpost vormen, en ten derde het maximumbedrag per plaats. De hoogte van het bedrag voor ombouw is het laagste van de volgende twee bedragen: het bedrag dat volgt uit toepassing van het subsidiepercentage voor ombouw (40% van het totaal aan gemaakte subsidiabele kosten voor ombouw) en het maximumbedrag per plaats.

2.2. Verhoging subsidiepercentage voor sloop

Vóór de inwerkingtreding van dit wijzigingsbesluit, bepaalde artikel 3, eerste lid, van het Besluit, dat de subsidie voor sloop 50% bedraagt van de gemaakte subsidiabele kosten. Er is bij de vaststelling van het Besluit gekozen voor een percentage van 50%, omdat het algemeen subsidiebeleid is dat niet alle kosten worden gesubsidieerd, maar dat er tevens een eigen bijdrage van de ondernemer wordt gevraagd.

Sinds de inwerkingtreding van het Besluit en de openstelling van de subsidieregeling op 28 februari 2018 is weinig gebruik gemaakt van de mogelijkheid om subsidie aan te vragen voor sloop of ombouw. Er zijn tot nu toe slechts elf aanvragen ingediend, waarvan één aanvraag door de aanvrager is ingetrokken. De pelsdiersector heeft een aantal knelpunten gesignaleerd die pelsdierhouders ervan zouden weerhouden subsidie aan te vragen. Deze knelpunten zijn in overleg met de pelsdiersector geïnventariseerd en onderzocht. Eén van deze knelpunten was het subsidiepercentage van 50% voor sloop in relatie tot de economische ontwikkelingen in de pelsdierhouderij. Gelet op die economische ontwikkelingen, zou het voor veel bedrijven niet mogelijk zijn, of financieel onvoldoende stimulerend zijn, om zelf 50% van de sloopkosten bij te dragen. Dit zou het behalen van de in paragraaf 1 genoemde doelstellingen van het Besluit in de weg kunnen staan.

In juli 2019 heeft Wageningen University & Research (WUR), in opdracht van de minister, onderzoek uitgevoerd naar de huidige, economische stand van zaken in de pelsdierhouderij.³ Uit dit onderzoek blijkt dat het, gegeven de wereldwijde ontwikkelingen van de marktprijzen in de pelsdierhouderij, aannemelijk is dat een deel van de bedrijven in 2019 de productie heeft gestaakt, omdat hun variabele kosten hoger waren dan de opbrengsten. Dit betekent dat het verlies aan inkomen van de ondernemer kleiner kan zijn door niet te produceren dan in de situatie van het voortzetten van de productie.

Deze economische stand van zaken maakt het aannemelijk dat het, bij een subsidiepercentage van 50%, voor een deel van de bedrijven inderdaad niet mogelijk is, of financieel onvoldoende stimulerend is, om zelf 50% van de sloopkosten bij te dragen. Het is derhalve aannemelijk dat dit een substantieel deel van de bedrijven ervan zal weerhouden om, vóór of na 1 januari 2024, de voormalige pelsdierhouderijen te slopen. Gegeven deze omstandigheden zouden, bij ongewijzigd

---

³ J. Jager en W. Baltussen, Kosten en opbrengsten in de nertsenhouderij; Advies over actualisatie sloopregeling, beschikbaar op: <https://edepot.wur.nl/498017>.

beleid, de met het Besluit gestelde doelstellingen naar verwachting niet worden behaald. Daarom is besloten om met dit wijzigingsbesluit het subsidiepercentage te verhogen van 50% tot 100% van de subsidiabele kosten. Een subsidiepercentage van 100% is het maximum dat op grond van punt 436, onderdeel a, van de Landbouwrichtsnoeren voor staatssteun in de landbouw- en de bosbouwsector en in plattelandsgebieden⁴ (hierna: Landbouwrichtsnoeren), wordt toegestaan ten aanzien van het verlenen van staatssteun voor het sluiten van productiecapaciteit om ethische redenen. Met de verhoging naar 100% wordt de eigen bijdrage geminimaliseerd zodat de economische stand van zaken niet of aanzienlijk minder in de weg hoeft te staan aan het aanvragen van subsidie voor de sloop van voormalige pelsdierhouderijen.

Ten overvloede wordt opgemerkt dat het subsidiepercentage voor ombouw van 40% niet is verhoogd. Anders dan het subsidiepercentage voor sloop, gaat het bij ombouw om investeringskosten ten aanzien waarvan de Landbouwrichtsnoeren een maximale steunintensiteit toestaan van 40%.

2.3. Subsidie voor sloop van omheiningen en inventaris

Voorheen kwamen de kosten van sloop en afvoer van omheiningen en van het verwijderen en afvoeren van de tot het gebouw of bouwwerk behorende inventaris en werktuigen niet voor subsidie in aanmerking. Aan deze keuze lag ten grondslag dat (delen van) omheiningen en de inventaris en werktuigen, zoals kooien en voermachines, nog voldoende marktwaarde hadden om te kunnen worden doorverkocht. Uit gesprekken met de sector, en gelet op de voortdurende slechte conjuncturele marktsituatie die zich internationaal voortdoet en gepaard gaat met afname van de productie, is echter gebleken dat voor de verkoop van de inventaris geen markt meer is. De inventaris is in de praktijk onverkoopbaar en moet worden verwijderd en afgevoerd. Om hieraan tegemoet te komen, is artikel 4 van het Besluit gewijzigd, waardoor de kosten voor sloop en afvoer van omheiningen en het verwijderen en afvoeren van de tot het gebouw of bouwwerk behorende inventaris en werktuigen voortaan ook voor subsidiëring in aanmerking komt. Middels een wijziging van de Regeling worden hiervoor ook normbedragen per vierkante meter gesteld.

2.4 Verlengen termijn tussen subsidieverlening en afronding subsidiabele activiteiten

Het oorspronkelijke Besluit bepaalde in artikel 14, tweede lid, dat de subsidieontvanger uiterlijk een jaar na de verleningsbeschikking de subsidiabele activiteiten, te weten sloop of ombouw, af moest hebben gerond. Uit de praktijk zijn serieuze signalen binnengekomen dat deze termijn te kort is en pelsdierhouders er zelfs van weerhoudt subsidie aan te vragen. De uitvoeringstermijn beoogt te zorgen dat een pelsdierhouder, na het verlenen van een subsidie, binnen een redelijke periode daadwerkelijk stopt met het houden van pelsdieren op de betreffende locatie, en daar daadwerkelijk sloopt of ombouwt. Met name bij ombouw kan het verkrijgen van de noodzakelijke omgevingsvergunning langere tijd in beslag nemen, zeker als daarvoor een wijziging van het bestemmingsplan nodig is.

Deze wijziging hangt daarnaast samen met het vervallen van de eis in de Regeling dat pelsdierhouders al bij de aanvraag moeten beschikken over de voor sloop of ombouw benodigde vergunningen. Hiervoor wordt verwezen naar de toelichting bij de wijziging van de Regeling.

---

⁴ Richtsnoeren van de Europese Unie voor staatssteun in de landbouw- en de bosbouwsector en in plattelandsgebieden 2014-2020 (PBEU 2014, L 204).

Overigens ligt het voor de hand dat pelsdierhouders zelf ook blijven anticiperen op eventuele lange(re) proceduretermijnen door deze ruim voor de subsidieaanvraag te starten. Zodoende is een verlenging van 1 tot 3 jaar toereikend.

3. Verhouding tot EU-staatssteunregelgeving

[Het Besluit bevat een aantal staatssteunmaatregelen en is derhalve vóór de vaststelling en inwerkingtreding in 2018 voor goedkeuring voorgelegd aan de Europese Commissie. De Europese Commissie heeft bij besluit van 15 januari 2016⁵ besloten geen bezwaar te maken tegen de aangemelde staatssteunmaatregel, omdat deze verenigbaar is met de interne markt. Ook dit wijzigingsbesluit bevat een aantal staatssteunmaatregelen en wordt derhalve, in samenhang met de wijziging van de Regeling, voor goedkeuring voorgelegd aan de Europese Commissie. Deze paragraaf zal naar aanleiding hiervan worden aangevuld.]

4. Uitvoering en handhaving

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (hierna RVO) voert het Besluit en de Regeling subsidiëring sloop- en ombouwkosten pelsdierhouderij uit en verstrekt subsidies in mandaat namens de minister. Na ontvangst van een subsidieaanvraag, wordt deze eerst getoetst op volledigheid. Vervolgens wordt bij het beoordelen van de aanvraag onder andere getoetst of de aangevraagde kosten de in de Regeling opgenomen maxima per kostensoort of plaats niet overschrijden.

Het nieuwe maximumsubsidiebedrag per plaats is onder andere afhankelijk van het aantal huisvestingsplaatsen voor fokteven. Bij de beoordeling van dit aantal zal gebruik worden gemaakt van gegevens die pelsdierhouders begin 2013 hebben gemeld bij RVO op basis van artikel 3 van de Wet verbod pelsdierhouderij.

De controle en handhaving van het Besluit en de Regeling subsidiëring sloop- en ombouwkosten pelsdierhouderij geschiedt eveneens door RVO. Wanneer de pelsdierhouder de sloop (en/of ombouw) heeft afgerond, dient de houder een aanvraag tot vaststelling van de subsidie in te dienen. Voor het beoordelen van een vaststellingaanvraag hanteert RVO de voorwaarden van het Uniform Subsidiekader. Afhankelijk van het verleende subsidiebedrag gaat de vaststellingsaanvraag vergezeld van een controleverklaring of van een prestatieverklaring. Middels een steekproef zal RVO bij subsidievestiging een aantal subsidieontvangers om aanvullende informatie vragen. Als RVO het noodzakelijk acht om de locatie van sloop en/of ombouw te bezoeken voor controle of toezicht zal dit gedaan worden door ambtenaren van de Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit (NVWA).

---

⁵ SA.41842 (2015/N), C (2016)58.

RVO heeft voor de wijzigingen een Uitvoerings- en handhavingstoets (UHT) uitgevoerd. De conclusie is, dat het Besluit en de Regeling na deze wijzigingen over het geheel genomen goed uitvoerbaar en handhaafbaar zijn.

5. Regeldruk

Naar verwachting zullen alle pelsdierhouders een subsidieaanvraag indienen voor de circa 200 plaatsen waarvan zij een melding hebben gedaan bij het van kracht worden van de Wet verbod pelsdierhouderij. De wijziging van het Besluit is samen met de wijziging van de Regeling voorgelegd aan het Adviescollege Toetsing Regeldruk (hierna: ATR). ATR heeft besloten geen formeel advies uit te brengen, omdat de wijzigingen geen significante gevolgen hebben voor de administratieve lasten van de pelsdierhouders.

6. Financiële aspecten

Het verhogen van het subsidiepercentage voor sloop van oude pelsdierhouderijen van 50% naar 100%, de verhoging van de normbedragen voor sloop per vierkante meter en het subsidiabel maken van de sloop van omheiningen en van inventaris leiden tot hogere aan de pelsdierhouders te verlenen subsidiebedragen. Voorts zal in de gewijzigde Regeling sprake zijn van hogere genormeerde maximumbedragen per plaats, die ook leiden tot hogere subsidiebedragen. Aangenomen wordt dat de pelsdierhouders een subsidieaanvraag zullen indienen voor alle plaatsen waarvan zij een melding hebben gedaan bij het van kracht worden van de Wet verbod pelsdierhouderij en waarvan ook de omvang bekend is. Het gaat dan om een totaal subsidiebedrag van circa € 31 miljoen, onderdeel uitmakend van de totaal € 36 miljoen die op de begroting van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit wordt gereserveerd voor de flankerende maatregelen in het kader van de Wet verbod pelsdierhouderij.

7. Voorhangprocedure

[Op grond van artikel 7, tweede lid, van de Wet, wordt een voordracht van een krachtens artikel 7, eerste lid, van de Wet, vast te stellen algemene maatregel van bestuur niet eerder gedaan dan vier weken nadat het ontwerp aan beide kamers der Staten-Generaal is overgelegd. In deze paragraaf zal, indien noodzakelijk, worden ingegaan op het verloop van deze procedure.]

8. Consultatie

8.1. Inventarisatie door en overleg met NFE en LTO

Dit wijzigingsbesluit is tot stand gekomen na een inventarisatie van knelpunten door en overleg met de Nederlandse Federatie van Edelpelsdierenhouders (NFE) en de vakgroep pelsdierhouderij van LTO Nederland. Bij deze inventarisatie van knelpunten en tijdens het overleg, hebben NFE en LTO tevens voorgesteld te komen tot een alternatieve wijze van verdelen van de gelden die zijn gereserveerd voor de verschillende flankerende maatregelen in het kader van de Wet. Dit voorstel kwam er – kort gezegd – op neer dat de beschikbare gelden zouden kunnen worden verdeeld tussen de verschillende pelsdierhouders aan de hand van het aantal fokteven dat zij op grond van hun feitelijke stalcapaciteit en binnen de omgevingsvergunning ten hoogste mogen houden.

Dit voorstel is niet gevolgd. De Wet voorziet slechts in een wettelijke grondslag om bij of krachtens algemene maatregel van bestuur regels te stellen over een *tegemoetkoming in de kosten van sloop of ombouw van gebouwen waarin nertsen beroepsmatig gehouden worden, die als gevolg van het verbod hun functie verliezen*. Blijkens de memorie van toelichting, heeft deze grondslag de volgende doelstellingen. De eerste doelstelling is om vanuit landschappelijk belang ervoor te zorgen dat geen ongebruikte of verouderde opstallen op het platteland aanwezig blijven. De tweede doelstelling is het bewerkstelligen dat percelen waar pelsdierhouderijen gevestigd waren zo veel mogelijk een nuttige bestemming krijgen. De laatste doelstelling is het ondersteunen van voormalige pelsdierhouders bij het maken van een snelle doorstart door het subsidiëren van sloop (een perceel zonder oude gebouwen zal bij een eventuele verkoop veelal meer opleveren) of ombouw ten behoeve van andere bedrijfsactiviteiten. Hierbij gingen de initiatiefnemers niet uit van een volledige vergoeding in alle gevallen, maar wel van een substantiële vergoeding.⁶

De door NFE en LTO voorgestelde alternatieve wijze van verdelen valt echter niet aan te merken als een tegemoetkoming in de kosten van sloop of ombouw van voormalige pelsdierhouderijen waarin nertsen beroepsmatig gehouden worden, die als gevolg van het verbod hun functie verliezen. Met een dergelijke wijze van verdelen zou er immers geen relatie meer bestaan tussen de in het kader van sloop of ombouw te maken kosten en de hoogte van de te verlenen subsidie. Materieel zou deze wijze van verdelen neerkomen op een (zeer beperkte) uitkoopregeling of compensatie in geld. De Wet voorziet echter slechts in een wettelijke grondslag voor een tegemoetkoming in de kosten van sloop of ombouw, en niet in een wettelijke grondslag voor het vaststellen van een uitkoopregeling of voor het verlenen van *een compensatie in geld*. Met de Wet is immers, gelet op de vereiste fair balance in het kader van artikel 1 van het Eerste Protocol van het EVRM, gekozen voor *compensatie in tijd* door middel van de overgangstermijn tot 1 januari 2024. Overigens zou het loslaten van de directe relatie tussen de sloop- en ombouwkosten en de hoogte van subsidie ook ongewenste gevolgen kunnen hebben voor de verdeling tussen pelsdierhouders onderling: pelsdierhouders met veel pelsdieren, maar relatief weinig sloop- of ombouwkosten, zouden een groter voordeel hebben ten opzichte van pelsdierhouders met weinig pelsdieren, maar relatief veel sloop- of ombouwkosten. Ook dit is onwenselijk gelet op de doelstelling van de Wet en de wettelijke grondslag voor het verlenen van een tegemoetkoming in de kosten voor sloop en ombouw.

8.2. Internetconsultatie

Dit wijzigingsbesluit is samen met een wijziging van de Regeling van 27 februari 2020 tot en met 26 maart 2020 geconsulteerd op www.internetconsultatie.nl. Er zijn 3 reacties ontvangen, waarvan 2

---

⁶ Kamerstukken II 2011/12, 33076, nr. 3.

reacties (één van NFE/LTO gezamenlijk en één van een individuele pelsdierhouder) betrekking hadden op de geconsulteerde wijzigingen en 1 betrekking had op de pelsdierhouderij en de subsidiëring van sloop en ombouw in het algemeen. Hierna wordt per onderwerp op de ontvangen reacties ingegaan voor zover die betrekking hebben op dit wijzigingsbesluit of op de pelsdierhouderij en de subsidiëring van sloop en ombouw in het algemeen. Voor zover de reacties betrekking hadden op de wijziging van de Regeling, is hierop ingegaan in de toelichting bij die wijziging.

Kosten die niet per vierkante meter of per strekkende meter worden gemaakt

NFE en LTO geven aan dat de hoogte van de subsidie van de in aanmerking komende sloopkosten niet alleen is gebaseerd op normkosten per vierkante meter of per strekkende meter, maar dat artikel 4 van het Besluit ook k bepaalde eenmalige kostenposten die niet per vierkante meter worden gemaakt als subsidiabel aanmerkt. Met betrekking tot deze eenmalige kostenposten is paragraaf 2.1. van deze toelichting aangevuld.

De vijfjaarseis

NFE en LTO stellen vervolgens terecht vast dat artikel 12, onderdeel b, van het Besluit, niet gewijzigd is. Op grond van artikel 12, onderdeel b, wordt geen subsidie verleend voor sloop of ombouw van gebouwen of bouwwerken die de laatste vijf jaar vóór de aanvraag niet daadwerkelijk en onafgebroken in gebruik zijn geweest ten behoeve van de nertsenhoudery. Artikel 12, onderdeel b, vloeit rechtstreeks voort uit de Landbouwrichtsnoeren en de goedkeuring van de Europese Commissie, en kan derhalve niet vervallen. Wel heeft de minister toegelicht bij de toepassing van deze voorwaarde rekening te houden met tijdelijke leegstand in verband met reguliere bedrijfsprocessen, zoals onderhoud, en eventuele conjuncturele markttechnische oorzaken op grond waarvan tijdelijke leegstand een normale bedrijfsbeslissing is.⁷

Horizonbepaling

NFE en LTO merken op dat artikel 17 van het Besluit zou moeten vervallen. Waarschijnlijk doelen NFE en LTO hiermee op artikel 17, eerste lid, op grond waarvan het besluit 5 jaar na inwerkingtreding vervalt. Artikel 4.10, tweede lid, van de Comptabiliteitswet stelt het opnemen van een zogenoemde horizonbepaling verplicht. Dit betekent dat artikel 17 niet in zijn geheel kan komen te vervallen. Er is echter wel gekozen de horizonbepaling opnieuw vast te stellen en de vervaldatum te verlengen tot vijf jaar na inwerkingtreding van dit wijzigingsbesluit.

Subsidiëring extra kosten bij sloop of ombouw

NFE en LTO zijn van mening dat bij ombouw de kosten voor de inrichting van en de aanschaf van machines voor het toekomstige bedrijf vergoed dienen te worden. Investerings in het maken van reclame, het bouwen van websites en dergelijke om het nieuwe bedrijf in de markt te presenteren zouden ook daartoe dienen te behoren. Voorts kan het volgens NFE en LTO zijn dat de erfverharding aan de nieuwe bedrijfsfunctie moet worden aangepast.

---

⁷ Kamerstukken II 2019/20, Aangangsel van de Handelingen, nr. 1506.

Deze suggestie is deels gevolgd. Uitgangspunt van de subsidieregeling voor sloop en ombouw is dat overtollige gebouwen of bouwwerken worden gesloopt óf opnieuw een nuttige bestemming krijgen. Kosten voor de inrichting en bijbehorende machines gaan verder dan dit uitgangspunt. Eventueel noodzakelijke aanpassing van de erfverharding hangt wel samen met de ombouw en is dus subsidiabel.

Ten slotte stellen NFE en LTO dat alle kosten die worden genoemd in randnummer 144 van de Landbouwrichtsnoeren voor subsidie in aanmerking zouden moeten komen. Op dit moment worden slechts de kosten, genoemd in randnummer 144, onderdelen a en c, gesubsidieerd. Ook deze suggestie is niet gevolgd. Op grond van de Landbouwrichtsnoeren is het weliswaar in beginsel mogelijk om voor alle in dat randnummer genoemde kosten, zoals de kosten voor koop of huurkoop van machines en uitrusting, staatssteun te verlenen, maar dat wil nog niet zeggen dat deze kosten ook passen binnen de reikwijdte en doelstelling van artikel 7 van de Wet en de op grond van dat artikel vastgestelde subsidieregeling. Dit is niet het geval.

Gebruik subsidie voor ombouw voor activiteiten op andere locatie

NFE en LTO stellen voorts van mening te zijn dat bedrijven die vanwege milieutechnische of andere aspecten geen mogelijkheden hebben om te bouwen op de eigen locatie de subsidie voor ombouw zouden moeten kunnen inzetten voor activiteiten op een nieuwe locatie. Zij noemen dit ombouwen op een andere locatie. Deze suggestie is niet gevolgd. Artikel 7, eerste lid, van de Wet, voorziet in een wettelijke grondslag voor een tegemoetkoming in de kosten van sloop of ombouw van gebouwen waarin nertsen beroepsmatig gehouden worden. Artikel 7, eerste lid, van de Wet, voorziet *niet* in een wettelijke grondslag voor een tegemoetkoming in de kosten voor activiteiten op een *andere* locatie. Ombouwen op een andere locatie, zoals NFE en LTO dit noemen, is geen ombouwen (van bestaande gebouwen of bouwwerken) in de zin van de Wet. Een pelsdierhouder die op zijn huidige locatie geen mogelijkheden heeft voor ombouw, zal, indien hij dit wenst, een aanvraag kunnen doen voor een subsidie voor sloop.

Afwijking van de begrote kosten

NFE en LTO vestigen er de aandacht op dat na de sloop of ombouw de werkelijk gemaakte kosten hoger kunnen zijn dan de begrote kosten. Zij vragen daarom naar de mogelijkheid van het indienen van een aangepaste begroting. Voor de voorwaarden waaronder een verandering in de activiteiten en/of de begroting mogelijk kan plaatsvinden, wordt verwezen naar artikel 37 van het Kaderbesluit nationale EZ-subsidies, dat van overeenkomstige toepassing is verklaard op de subsidiëring van sloop en ombouwkosten.

Combinatie subsidiepercentage voor sloop van 100% en normkosten

Een respondent merkt op dat hij het vreemd vindt dat een regeling die uitgaat van 100% vergoeding voor sloop uitgaat van normbedragen, terwijl de werkelijke kosten zeer verschillend kunnen zijn. Een regeling die uitgaat van werkelijke kosten zou zijn voorkeur genieten.

Ten eerste wordt opgemerkt dat dit wijzigingsbesluit voorziet in een verhoging van het maximale subsidiepercentage voor sloop van 50% naar 100%, maar niet het doel heeft om ook 100% van de

daadwerkelijke kosten te subsidiëren. Dit is in lijn met de bedoeling van artikel 7 van de Wet.⁸ De werkelijke kosten kunnen zowel hoger als lager dan de normkosten liggen. Dit punt is in het Besluit en de Regeling onderkend. Gebaseerd op een daartoe door de WUR uitgevoerd onderzoek is voorzien in een set van objectieve en transparante normkosten. Uitgangspunt bij de te betalen vergoeding is het bedrag dat volgt uit het totaal aan gemaakte subsidiabele kosten voor sloop, dat niet hoger mag zijn dan het bedrag dat volgt uit toepassing van de verschillende normbedragen die voor de verschillende categorieën sloopkosten zijn vastgesteld alsmede de subsidiabele onderdelen genoemd in artikel 4 die bij de sloop een eenmalige kostenpost vormen, en bovendien niet hoger mag zijn dan het maximumbedrag per plaats. Een en ander is ook in paragraaf 2.1. toegelicht.

Algemene opmerking over de pelsdierhouderij

De laatste respondent merkt op dat “het verdienen over de ruggen van dieren en het milieu niet moet worden beloond met een gouden parachute”. Het was volgens deze respondent een bewuste keuze om te starten in de pelsdierhouderij. Deze respondent doet de suggestie om ombouw alleen te subsidiëren naar een duurzame sector en alleen als er geen vermogen in de familie van de ultimate beneficial owner (UBO) zit.

De Wet bevat naast een verbod een wettelijke grondslag die de regering verplicht om bij of krachtens algemene maatregel van bestuur (in casu het Besluit) te voorzien in een regeling met een tegemoetkoming in de kosten van sloop en ombouw van gebouwen waarin nertsen beroepsmatig worden gehouden, die, als gevolg van de wet, hun functie verliezen. Een belangrijk oogmerk vanuit landschappelijk oogpunt is dat ongebruikte of verouderde opstallen verdwijnen in het geval er geen zicht of mogelijkheid is op hergebruik van die opstallen. Pelsdierhouders zijn niet verplicht om tot sloop of ombouw van hun gebouwen over te gaan. De subsidie voor sloop of ombouw dient derhalve het algemene maatschappelijke belang om aantasting van het landschap door niet meer in gebruik zijnde gebouwen van pelsdierhouders, ongeacht hun financiële positie, tegen te gaan. Het ligt in dat kader niet in de rede om de mogelijkheden van pelsdierhouders om hun voormalige pelsdierhouderijen om te bouwen verder te beperken. Daarnaast is de typering “gouden parachute” niet op zijn plaats, gelet op het feit dat nooit meer dan 100% van de kosten voor sloop en 40% voor ombouw worden vergoed, en gelet op de maximale bedragen per vierkante of strekkende meter voor sloop, en per plaats voor sloop en ombouw. Het gaat niet om bedragen die pelsdierhouders vrij kunnen spenderen.

9. Overgangsrecht en inwerkingtreding

Dit wijzigingsbesluit treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Middels het opnieuw vastgestelde artikel 16 is voorzien in overgangsrecht ten aanzien van subsidies die zijn verleend vóór het tijdstip van inwerkingtreding van deze wijzigingsregeling. Voor deze subsidies blijft, bijvoorbeeld in eventuele bezwaar- en beroepsprocedures, het oude recht gelden.

---

⁸ Kamerstukken II 2011/12, 33076, nr. 6, par. 2.

II. ARTIKELSGEWIJZE DEEL

Artikel I, onderdeel B

Artikel I, onderdeel B, van dit wijzigingsbesluit, strekt tot wijziging van artikel 3 van het Besluit. *Het eerste lid* van artikel I, onderdeel B, voorziet in de verhoging van het subsidiepercentage voor sloop van 50% naar 100%. *Het tweede lid* schept ten behoeve van de subsidiëring van de sloop van omheiningen de mogelijkheid om niet alleen bedragen vast te stellen per vierkante meter, maar ook per strekkende meter. Met *het derde lid* van artikel I, onderdeel B, is het derde lid van artikel 3 vervallen. Het derde lid bood een wettelijke grondslag om het maximumbedrag per plaats, uitsluitend met betrekking tot de kosten van asbestverwijdering, te verhogen tot een bij ministeriële regeling te bepalen bedrag. Met de met dit wijzigingsbesluit samenhangende wijzigingsregeling is gekozen voortaan te voorzien in een variabel maximumbedrag per plaats, waarin onder andere de kosten van asbestverwijdering worden meegenomen. Artikel 3, tweede lid, onderdeel b, van het Besluit, voorziet al in een adequate wettelijke grondslag voor deze wijze van berekenen van het maximumbedrag per plaats. Dit maakt artikel 3, derde lid, overbodig, zodat het kan komen te vervallen.

Artikel I, onderdeel C

Artikel I, onderdeel C, van dit wijzigingsbesluit, wijzigt artikel 4 van het Besluit. Met *het eerste lid* wordt bewerkstelligd dat voortaan ook kosten voor het afvoeren en verwijderen van andere dan betonnen of geasfalteerde erfverharding in aanmerking komen voor subsidiëring. Met *het tweede lid* worden de volgende soorten kosten toegevoegd aan de lijst van subsidiabele kosten: de gemaakte arbeidskosten door derden of door de nertsenhouder zelf ten behoeve van de sloop (onderdeel j) en algemene kosten in verband met de sloop die niet zijn verdisconteerd in de prijzen per vierkante meter of strekkende meter, zoals voor het inschakelen voor architecten (onderdeel k). Hierbij is aangesloten bij de kosten die op grond van artikel 8 van het Besluit al als subsidiabel waren aangemerkt voor ombouw. Voor de hiervoor genoemde arbeidskosten kan een voor de betreffende werkzaamheden marktconform tarief worden opgevoerd

Artikel I, onderdeel D

Met artikel I, onderdeel D, van dit wijzigingsbesluit, is artikel 5 van het Besluit gewijzigd. In artikel 5 van het Besluit zijn kosten bepaald die niet in aanmerking komen voor subsidiëring. Gelet op de beslissing om voortaan ook het verwijderen van de inventaris en werktuigen en de sloop van omheiningen te subsidiëren, kunnen deze in dit artikel vervallen. Artikel I, onderdeel D, voorziet hierin.

Artikel I, onderdeel E

Met artikel I, onderdeel E, van dit wijzigingsbesluit, is artikel 7, derde lid, van het Besluit, vervallen. Artikel 7, derde lid, voorziet in een vergelijkbare grondslag met betrekking tot asbestverwijdering als artikel 3, tweede lid, van het Besluit. Om dezelfde redenen kan dit artikellid komen te vervallen. Zie voor verdere toelichting de artikelsgewijze toelichting bij artikel I, onderdeel B.

Artikel I, onderdeel F

Artikel I, onderdeel F, van dit wijzigingsbesluit, voorziet in enkele wijzigingen van artikel 11 van het Besluit. Op grond van artikel 11 van het Besluit wordt bij ministeriële regeling een bedrag vastgesteld als maximumbedrag per plaats bij samenloop van sloop en ombouw. Hierbij bood artikel 11, tweede lid, een vergelijkbare grondslag met betrekking tot asbestverwijdering als de artikelen 3, tweede lid, en 5, derde lid, van het Besluit. Om dezelfde redenen kan dit lid vervallen.

Artikel I, onderdeel G

Artikel I, onderdeel G, van dit wijzigingsbesluit, strekt tot wijziging van artikel 12 van het Besluit. De wijziging van het eerste lid van artikel 12 hangt samen met de verlenging van de goedkeuring van de Europese Commissie.

[Het Besluit bevat een aantal staatssteunmaatregelen en is derhalve vóór de vaststelling en inwerkingtreding in 2018 voor goedkeuring voorgelegd aan de Europese Commissie. De Europese Commissie heeft bij besluit van 15 januari 2016 besloten geen bezwaar te maken tegen de aangemelde staatssteunmaatregel, omdat deze verenigbaar is met de interne markt. Ook dit wijzigingsbesluit bevat een aantal staatssteunmaatregelen en wordt derhalve, in samenhang met de wijziging van de Regeling, voor goedkeuring voorgelegd aan de Europese Commissie.]

Artikel I, onderdeel H

Met artikel I, onderdeel H, zijn twee wijzigingen aangebracht in artikel 14 van het Besluit. De eerste wijziging betreft de verlenging van de termijn waarbinnen de werkzaamheden moeten zijn afgerond van één jaar naar drie jaar. De tweede betreft een verduidelijking dat niet alleen de sloop, maar ook de ombouw moet worden verricht in overeenstemming met eventueel benodigde vergunningen om in aanmerking te komen voor subsidie.

Artikel I, onderdeel I

Met artikel I, onderdeel I, is een verduidelijking aangebracht ten aanzien van het subsidiëren van kosten die zijn gemaakt vóór de aanvraag. Met artikel 16 van het Besluit is een aantal artikelen van het Kaderbesluit nationale EZ-subsidies van overeenkomstige toepassing verklaard op de subsidiëring van sloop en ombouw krachtens het Besluit, waaronder artikel 10, tweede lid, van het Kaderbesluit nationale EZ-subsidies. Op grond van artikel 10, tweede lid, van het Kaderbesluit nationale EZ-subsidies, komen kosten die zijn gemaakt vóór de indiening van de aanvraag niet voor subsidie in aanmerking. Echter, sommige kosten, zoals kosten ten behoeve van haalbaarheidsstudies, het inschakelen van een architect, en het doen van een asbestinventarisatie, vinden per definitie vóór de aanvraag plaats en moeten ook voor subsidiëring in aanmerking komen. Omdat deze kosten al expliciet als subsidiabel waren aangemerkt in de artikelen 4 en 8 van het Besluit, werden zij in de praktijk, met een beroep op het lex specialis-beginsel, al gesubsidieerd. Om onduidelijkheid te voorkomen, is er desalniettemin voor gekozen om in artikel 16 van het Besluit te benadrukken dat artikel 10, tweede lid, van het Kaderbesluit nationale EZ-subsidies, niet van toepassing is op de hiervoor genoemde kosten die per definitie vóór de aanvraag worden gemaakt. Ten overvloede wordt opgemerkt dat er geen subsidie kan worden verleend voor de kosten die decentrale overheden rekenen in het kader van bestemmingsplanwijzigingen en omgevingsvergunningverlening.

Artikel I, onderdeel J

Met artikel I, onderdeel J, is voorzien in overgangsrecht. Hiervoor wordt verwezen naar paragraaf 9 van het algemeen deel van deze nota van toelichting.

Artikel I, onderdeel K

Met artikel I, onderdeel K, is artikel 17 van het Besluit gewijzigd vastgesteld. Artikel 17 voorzag in de inwerkingtreding van het Besluit, maar, aan het slot van het eerste lid, ook in een horizonbepaling in het kader van artikel 4.10, tweede lid, van de Comptabiliteitswet. Met uitzondering van deze horizonbepaling, was artikel 17 materieel uitgewerkt. Door artikel 17 gewijzigd vast te stellen resteert slechts de horizonbepaling, die hierbij tevens is verlengd tot vijf jaar na de inwerkingtreding van dit wijzigingsbesluit.

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,